C/2024/491

23.1.2024.

P9_TA(2023)0248

Stāvoklis Nikaragvā

Eiropas Parlamenta 2023. gada 15. jūnija rezolūcija par stāvokli Nikaragvā (2023/2743(RSP))

(C/2024/491)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Nikaragvu, jo īpaši 2021. gada 16. decembra rezolūciju par stāvokli Nikaragvā ([1]), 2022. gada 9. jūnija rezolūciju par tiesu sistēmas kā represīva instrumenta izmantošanu Nikaragvā ([2]) un 2022. gada 22. septembra rezolūciju par Nikaragvu, jo īpaši bīskapa *Rolando Álvarez* aizturēšanu ([3]),

— ņemot vērā Komisijas priekšsēdētājas vietnieka / Savienības Augstā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos un viņa runaspersonas paziņojumus par Nikaragvu, jo īpaši 2022. gada 4. augusta paziņojumu par radiostaciju slēgšanu un pilsoniskās sabiedrības organizāciju darbības apturēšanu Nikaragvā, 2023. gada 10. februāra paziņojumu par politieslodzīto atbrīvošanu, 2023. gada 16. februāra paziņojumu par pilsonības atņemšanu politiskajiem oponentiem un 2023. gada 18. aprīļa paziņojumu par valsts mēroga protestu piekto gadadienu,

— ņemot vērā Nolīgumu, ar ko izveido asociāciju starp Eiropas Savienību un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Centrālameriku, no otras puses ([4]),

— ņemot vērā Padomes regulas un lēmumus par ierobežojošiem pasākumiem pret smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem un aizskārumiem Nikaragvā un Padomes 2022. gada 13. oktobra lēmumu, ar ko šīs sankcijas atjauno līdz 2023. gada 15. oktobrim ([5]),

— ņemot vērā ANO Cilvēktiesību ekspertu grupas Nikaragvas jautājumos (*GHREN*) 2023. gada 2. marta ziņojumu,

— ņemot vērā ANO augstā cilvēktiesību komisāra runaspersonas 2022. gada 9. maija un 2023. gada 2. jūnija paziņojumus,

— ņemot vērā Managvas Apelācijas tiesas pirmās kriminālllietu palātas 2023. gada 8. februāra lēmumu par 222 dzimtenes nodevēju izraidīšanu un Managvas Apelācijas tiesas priekšsēdētāja 2023. gada 15. februāra paziņojumu par 94 dzimtenes nodevēju apsūdzēšanu,

— ņemot vērā Amerikas Cilvēktiesību komisijas paziņojumus, jo īpaši 2023. gada 13. februāra paziņojumu, kur atzinīgi vērtēta politieslodzīto atbrīvošana Nikaragvā, bet noraidīta patvaļīgā valstspiederības atņemšana, 2023. gada 17. februāra paziņojumu, kur nosodīta cilvēktiesību pārkāpumu pastiprināšanās Nikaragvā, un 2023. gada 18. aprīļa paziņojumu, kas atzīmē piecus gadus kopš cilvēktiesību krīzes sākuma Nikaragvā,

— ņemot vērā īpašā Nikaragvas uzraudzības mehānisma ziņojumus,

— ņemot vērā 1966. gada Starptautisko paktu par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, 2015. gada ANO Standartnoteikumus par izturēšanos pret ieslodzītajiem (“Nelsona Mandelas noteikumi”), 2010. gada ANO Noteikumus par izturēšanos pret ieslodzītām sievietēm un par sievietēm likumpārkāpējām paredzētiem ar brīvības atņemšanu nesaistītiem pasākumiem (“Bangkokas noteikumi”) un 1969. gada Vīnes konvenciju,

— ņemot vērā 1984. gada ANO Konvenciju pret spīdzināšanu un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidiem,

([1]) OV C 251, 30.6.2022., 134. lpp.
([2]) OV C 493, 27.12.2022., 100. lpp.
([3]) OV C 125, 5.4.2023., 76. lpp.
([4]) OV L 346, 15.12.2012., 3. lpp.
([5]) OV L 268, 14.10.2022., 22. lpp.

— ņemot vērā 1948. gada Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un 1969. gada Amerikas Cilvēktiesību konvenciju (Sanhosē pakts),

— ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. un 4. punktu,

A. tā kā kopš 2018. gada Nikaragvas režīms ir sistemātiski un atkārtoti patvaļīgi apcietinājis, vajājis un iebiedējis personas, kas varēja kandidēt prezidenta vēlēšanās, opozīcijas un reliģiskos līderus, kā arī studentu un lauku kopienu līderus, pirmiedzīvotājus, LGBTI personas, žurnālistus, cilvēktiesību aizstāvjus, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, uzņēmēju pārstāvjus un visus citus kritisku viedokļu paudējus valstī; tā kā situācija Nikaragvā turpina pasliktināties;

B. tā kā cilvēktiesību pārkāpumi un pārkāpumi, kas izdarīti kopš 2018. gada aprīļa, nav izolēta parādība, bet drīzāk dinamiska procesa rezultāts, lai likvidētu varas dalīšanu un demokrātiskās garantijas un pilnībā koncentrētu varu Nikaragvas Republikas prezidenta un viceprezidentes rokās;

C. tā kā 2023. gada 9. februārī *D. Ortega* un *R. Murillo* režīms uz Amerikas Savienotajām Valstīm patvaļīgi deportēja 222 aizturētus politieslodzītos, tostarp politiķus, personas, kas varēja kandidēt 2021. gada prezidenta vēlēšanās, žurnālistus, cilvēktiesību aizstāvjus un 2018. gada protestu dalībniekus; tā kā tie visi tika pasludināti par "dzimtenes nodevējiem" un viņiem tika atņemta valstspiederība;

D. tā kā bīskaps *Rolando Álvarez* atteicās tikt izraidīts no Nikaragvas un 2023. gada 10. februārī par sodu viņam tika piespriests 26 gadu ieslodzījums un valstspiederības un politisko tiesību atņemšana pēc notiesāšanas par apsūdzībām "nodevībā", "nacionālās integritātes apdraudēšanā" un "viltus ziņu izplatīšanā"; tā kā *Rolando Álvarez* pašlaik ir ieslodzīts Lamodelo cietumā un kopš 2023. gada 25. marta viņam nav bijis atļauts neviens apmeklējums; tā kā, neraugoties uz 2018. gadā nacionālajā dialogā baznīcas īstenoto vidutāja lomu, tā joprojām tiek apspiesta — ir tikušas izraidītas mūķenes un apcietināti vairāki priesteri un baznīcas darbinieki; tā kā aprīlī Vatikāns slēdza savu vēstniecību Nikaragvā pēc tam, kad valdošais režīms ierosināja apturēt diplomātiskās attiecības;

E. tā kā papildus *Rolando Álvarez* 2023. gada 30. aprīlī pēc slēgtām tiesas prāvām, kurās netiek ievērotas taisnīgas tiesas pamatgarantijas, ieslodzīti nepieņemamos apstākļos un bez piekļuves taisnīgai tiesai bija vismaz vēl 46 politieslodzītie, tostarp daži, kas ir apcietinājumā kopš 2018. gada; tā kā šī valsts represiju sistēma ir izveidota ar tiesu iestāžu nepārprotamu atbalstu;

F. tā kā 2023. gada 15. februārī pēc apsūdzībām sazvērestībā ar mērķi graut nacionālo integritāti un maldinošas informācijas izplatīšanā vēl 94 politiskajiem oponentiem tika atņemta valstspiederība un konfiscēts īpašums; tā kā aptuveni trešdaļa no viņiem joprojām atrodas Nikaragvā;

G. tā kā vairākas valstis ir piedāvājušas valstspiederību, pilsonību vai pagaidu aizsardzību Nikaragvas pilsoņiem, kurus *Daniel Ortega* un *Rosario Murillo* režīms ir padarījis par bezvalstniekiem; tā kā Spānija ir piedāvājusi pilsonību 222 trimdā esošām personām;

H. tā kā 2023. gada maijā tika ziņots, ka 63 cilvēki visā valstī ir patvaļīgi apcietināti un apsūdzēti "sazvērestībā ar mērķi graut nacionālo integritāti" un "viltus ziņu izplatīšanā" — tās ir apsūdzības, ko režīms izmanto, lai apklusinātu tā kritiķus;

I. tā kā 2023. gada 9. un 11. maijā Nikaragvas Augstākā tiesa lēma, ka 26 juristi un notāri, kas kritizē režīmu, tostarp daži no valstī vispazīstamākajiem cilvēktiesību aizstāvjiem, vairs nedrīkst praktizēt jurisprudenci Nikaragvā;

J. tā kā kopš 2018. gada aprīļa Nikaragvas valdība ir slēgusi vairāk nekā 3 300 bezpeļņas organizācijas un fondus, tostarp sieviešu organizācijas un organizācijas, kas saistītas ar katoļu baznīcu, atstājot neskaitāmus cilvēkus bez piekļuves to sniegtajiem pakalpojumiem vai palīdzībai; tā kā vairāku universitāšu juridiskais statuss ir atcelts, lai apspiestu studentu paustus atšķirīgus viedokļus; tā kā arī mediju kanāli ir bijuši spiesti izbeigt darbu;

K. tā kā 2023. gada 9. jūnijā Nikaragvas valdība konfiscēja īpašumus, kas piederēja 222 politieslodzītajiem, kuri šā gada februārī bija spiesti doties trimdā pēc tam, kad tika notiesāti par "noziedzīgiem nodarījumiem pret nācijas suverenitāti, neatkarību un pašnoteikšanos";

L. tā kā — kā norādījis ANO augstais komisārs bēgļu jautājumos — patvaļīga pilsonības atņemšana cilvēktiesību aizstāvjiem un disidentiem pārkāpj starptautiskās tiesības, jo īpaši Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 15. pantu, kā arī 1954. gada Konvenciju par bezvalstnieka statusu un 1961. gada Konvenciju par apatrīdisma samazināšanu; tā kā Nikaragva ir visu minēto instrumentu puse;

M. tā kā *GHREN* ir publicējusi savu pirmo ziņojumu par stāvokli Nikaragvā, kurā aprakstīts, kā policijas un valsts brīvības atņemšanas sistēmas darbinieki un režīmu atbalstošu bruņotu grupējumu locekļi politisko oponentu aizturēšanas, nopratināšanas un apcietināšanas kontekstā ir izpildījuši ārpustiesas nāvessodus, patvaļīgi apcietinājuši, fiziski un psiholoģiski spīdzinājuši cilvēkus, turklāt šo darbību vidū ir arī seksuāla un dzimumbalstīta vardarbība;

N. tā kā 2022. gada 28. septembrī Nikaragvas režīms pieņēma nepamatotu lēmumu izraidīt ES delegācijas Nikaragvā vadītāju un pārtrauca diplomātiskās saites ar Nīderlandes Karalisti; tā kā ES attiecīgi reaģēja, pasludinot Nikaragvas Republikas misijas ES vadītāju par *persona non grata*;

O. tā kā 2022. gadā politiskās, sociālās, cilvēktiesību un ekonomikas krīzes iespaidā palielinājās no Nikaragvas emigrējošo iedzīvotāju plūsma uz citām valstīm; tā kā kopš 2018. gada vairāk nekā 192 000 Nikaragvas iedzīvotāju ir devušies uz Kostariku kā patvēruma meklētāji vai bēgļi; tā kā šī tendence varētu apdraudēt Kostarikas patvēruma sistēmu un pārslogot šajā valstī esošos atbalsta tīklus;

P. tā kā kopš nelikumīgā, neprovocētā un nepamatotā Krievijas agresīvā kara pret Ukrainu sākuma *D. Ortega* un *R. Murillo* režīms ANO rezolūcijās ir sistemātiski atbalstījis Krievijas režīmu; tā kā Krievija ir atbalstījusi Nikaragvu ar militāro ekipējumu un valstī joprojām tiek uzturēta Krievijas militārā klātbūtne; tā kā vairāki Krievijas un Nikaragvas parakstītie memorandi ir nepārprotams pierādījums ciešajām attiecībām un savstarpējam atbalstam starp *D. Ortega* un *R. Murillo* režīmu un Putina režīmu;

1. stingri nosoda Nikaragvas režīma plaši īstenotos sistemātiskos, apzinātos un vienīgi politiski motivētos cilvēktiesību pārkāpumus pret saviem iedzīvotājiem; uzsver, ka šie pārkāpumi ir uzskatāmi par noziegumiem pret cilvēci, kā to norādījusi *GHREN*; nosoda režīma īstenoto praksi apklusināt iedzīvotājus; atkārtoti apliecina solidaritāti ar Nikaragvas iedzīvotājiem un nepārtraukto un nelokāmo atbalstu tiem;

2. pieņem zināšanai 222 politiski ieslodzīto atbrīvošanu, taču nosoda Nikaragvas režīma lēmumu viņus deportēt, atņemt viņiem valstspiederību un pilsoniskās un politiskās tiesības, iesaldēt viņu aktīvus un konfiscēt viņu īpašumu; atgādina Nikaragvas iestādēm, ka starptautiskās tiesības aizliedz patvaļīgi atņemt valstspiederību, un aicina Nikaragvas iestādes šos pasākumus nekavējoties atcelt un izbeigt politiski motivētu vajāšanu un represijas pret disidentiem un cilvēktiesību aizstāvjiem;

3. pauž bažas par "pilsonisko nāvi", kas jāizcieš tiem, kuriem atņemta valstspiederība, bet kuri ir palikuši Nikaragvā; aicina Nikaragvas valdību garantēt Nikaragvā palikušo cilvēktiesību aizstāvju, tostarp *Vilma Nuñez de Escorcia*, dzīvību un neaizskaramību;

4. pauž bažas par deportēto personu radinieku stāvokli Nikaragvā un to personu stāvokli, kuras palikušas valstī un tiek vajātas, kā arī par to ģimenēm; uzsver, ka ir jāveicina ģimeņu atkalapvienošanās procesi; turklāt uzsver, ka ir svarīgi sekot līdzi to 222 Nikaragvas iedzīvotāju labbūtībai, kuri sākotnēji tika deportēti uz ASV, un to cilvēku labbūtībai, kuriem atņemta valstspiederība;

5. prasa sniegt pierādījumus tam, ka bīskaps *Rolando Álvarez* ir dzīvs; atkārtoti prasa nekavējoties un bez nosacījumiem atbrīvot viņu un visus patvaļīgi apcietinātos politiski ieslodzītos, opozīcijas aktīvistus, cilvēktiesību un vides aizstāvjus, katoļu baznīcas locekļus un žurnālistus, izbeigt pret viņiem vērsto tiesvedību un atcelt viņiem piespriestos sodus, kā arī droši atgriezt visus bēgļus un izraidītās personas;

6. nosoda pastāvīgo psiholoģisko un fizisko vardarbību, kurai visas aizturētās personas, it īpaši sievietes un LGBTI kopienas pārstāvjus, pakļauj policijas un ieslodzījuma vietu iestādes, un to, ka daži no šiem cilvēkiem tiek turēti apcietinājumā bez saziņas iespējām un bez piekļuves advokātam, ģimenei vai medicīniskajai aprūpei; prasa informēt ģimenes par apcietinājumā esošo tuvinieku veselības stāvokli; atgādina Nikaragvas režīmam par tā pienākumu nodrošināt, lai ieslodzījuma apstākļi atbilstu valsts starptautiskajām saistībām cilvēktiesību jomā un tādiem standartiem kā ANO standarta minimālie noteikumi par izturēšanos pret ieslodzītajiem (*Nelson Mandela* noteikumi);

7. pauž bažas par manipulēšanu ar krimināltiesībām un par to, ka tiesu sistēma tiek izmantota kā līdzeklis, lai kriminalizētu pilsonisko un politisko tiesību, kā arī reliģiskās un ticības brīvības īstenošanu; prasa atcelt kopš 2018. gada pieņemtos ierobežojošos tiesību aktus, kas nepamatoti ierobežo pilsonisko un demokrātisko telpu; aicina Nikaragvas iestādes ievērot cilvēktiesības un ļaut Nikaragvas iedzīvotājiem īstenot savas pilsoniskās un politiskās tiesības; mudina Nikaragvas iestādes nodrošināt starptautiskām organizācijām un pilsoniskās sabiedrības organizācijām neierobežotu piekļuvi valstij;

8. aicina Nikaragvas režīmu pārtraukt patvaļīgi slēgt nevalstiskās un pilsoniskās sabiedrības organizācijas un atjaunot visu patvaļīgi slēgto organizāciju, politisko partiju, reliģisko organizāciju, mediju apvienību, mediju uzņēmumu, universitāšu un cilvēktiesību organizāciju likumīgo statusu, kā arī atgriezt visu tām nepamatoti konfiscēto īpašumu, aktīvus, dokumentus un aprīkojumu un atjaunot to likumīgo juridisko statusu;

9. prasa ES un tās dalībvalstīm paredzēt īpašas cilvēktiesību ievērošanas garantijas attiecībā uz piešķirtajiem Eiropas Savienības līdzekļiem, tostarp gadījumos, kad šos līdzekļus piešķir ar daudzpusēju un finanšu iestāžu, piemēram, Centrālamerikas Ekonomiskās integrācijas bankas, starpniecību, un veikt stingru uzraudzību, lai nodrošinātu, ka šie līdzekļi nestiprina Nikaragvas režīmu;

10. izceļ un uzteic būtiski svarīgo lomu, ko Nikaragvā īsteno pilsoniskā sabiedrība, cilvēktiesību un vides aizstāvji, katoļu baznīca un žurnālisti; aicina Eiropas Ārējās darbības dienestu un Komisiju pastiprināt regulāru dialogu ar tiem, stiprināt mehānismus, lai atbalstītu to svarīgo darbu, un cieši uzraudzīt situāciju uz vietas, tostarp sekojot līdzi tiesas procesiem un apmeklējot opozīcijas līderus un valdības kritiķus, kas atrodas cietumā vai mājas arestā; prasa ES un tās dalībvalstīm izmantot visus to rīcībā esošos instrumentus, tostarp vīzas, lai atvieglotu cilvēktiesību aizstāvju un citu apdraudēto personu mobilitāti un nodrošinātu viņu darba nepārtrauktību;

11. aicina Komisiju, Eiropas Ārējās darbības dienestu un dalībvalstis palielināt atbalstu Nikaragvas opozīcijas locekļiem, kuri pašlaik atrodas trimdā, kā arī uzturēt ciešu sadarbību ar valstīm, kuras uzņem ievērojamu skaitu migrantu, kas bēg no Nikaragvas režīma, jo īpaši ar Kostariku, un sniegt tām atbalstu; prasa Komisijai un dalībvalstīm, izmantojot savas attīstības sadarbības aģentūras, izveidot un veicināt īpašas programmas, lai sniegtu izglītības atbalstu tiem Nikaragvas jauniešiem un studentiem, kuriem tiesības uz izglītību ir liegtas;

12. prasa ES atbalstīt jebkādas izredzes uz jēgpilnu nacionālo dialogu un arī turpmāk uzstāt uz *sine qua non* dialoga nosacījumiem, tostarp patvaļīgi apcietināto politiski ieslodzīto atbrīvošanu, tiesiskuma un brīvību atjaunošanu, represiju un iebiedēšanas izbeigšanu, patvaļīgi aizliegto politisko partiju un organizāciju juridiskā statusa atjaunošanu, trimdā esošu personu atgriešanos bez izņēmumiem un ar pilnīgām garantijām, starptautisko cilvēktiesību struktūru atgriešanos valstī un brīvu, taisnīgu un pārredzamu vēlēšanu rīkošanu, kā arī aktīvi iesaistīties šajā procesā;

13. aicina Nikaragvas režīmu īstenot ieteikumus, ko savā ziņojumā sniegusi *GHREN*, kā arī ANO augstā cilvēktiesību komisāra sniegtos ieteikumus; mudina Nikaragvas iestādes izbeigt nesodāmību par nopietnajiem cilvēktiesību pārkāpumiem un kaitējumiem un nodrošināt cietušajiem iespēju vērsties tiesā un pilnībā saņemt kompensāciju; atzinīgi vērtē *GHREN* pilnvaru atjaunošanu un prasa, lai ES un tās dalībvalstis turpinātu atbalstīt tās svarīgo darbu;

14. vērš uzmanību uz tiesu sistēmas pastāvīgo instrumentalizāciju un tiesnešu līdzdalību tajā; atkārtoti prasa steidzami iekļaut Nikaragvas tiesnešus un prokurorus to personu sarakstā, kurām ES piemēro sankcijas, un paplašināt sankcijām pakļauto personu un vienību sarakstu, tajā iekļaujot *Daniel Ortega* un viņa iekšējo loku;

15. uzsver, ka gaidāmais ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas (*CELAC*) samits ir iespēja panākt, ka tiek ievēroti tiesiskuma, demokrātijas un cilvēktiesību principi, un prasa visiem dalībniekiem ievērot šos principus; norāda, ka tas nebūs iespējams bez patiesi pārredzamas, visaptverošas un jēgpilnas pilsoniskās sabiedrības iekļaušanas; aicina ES un *CELAC* samitā nākt klajā ar paziņojumu, kurā tiktu pieprasīts pienācīgi ievērot cilvēktiesības abos reģionos, jo īpaši Nikaragvā; atgādina, ka, ņemot vērā asociācijas nolīgumu starp ES un Centrālameriku, Nikaragvai šie principi ir jāievēro un jānostiprina; atkārtoti prasa, lai, ņemot vērā pašreizējos apstākļus, tiktu iedarbināta asociācijas nolīguma demokrātijas klauzula;

16. aicina dalībvalstis balstīties uz *GHREN* savāktajiem pierādījumiem par Nikaragvas iestāžu izdarītajiem noziegumiem pret cilvēci un atbalstīt nesodāmības izbeigšanu Nikaragvā, cita starpā — sākot oficiālu izmeklēšanu un vēršoties tiesā pret vainīgajiem, īstenojot universālo jurisdikciju; mudina dalībvalstis vērsties pret Nikaragvu Starptautiskajā Tiesā saistībā ar to, ka ir pārkāpta ANO Konvencija pret spīdzināšanu un citiem nežēlīgas, necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodīšanas veidiem, kuras puse ir arī Nikaragva;

17. nosoda Nikaragvas režīma beznosacījumu atbalstu Krievijas agresijas karam pret Ukrainu un pauž bažas par Krievijas militāro palīdzību, kas vērsta uz turpmāku Nikaragvas iedzīvotāju apspiešanu; pauž nožēlu par pieaugošo Nikaragvas izolēšanos no starptautiskās sabiedrības; nosoda Nikaragvas iestāžu agresīvo retoriku; atkārtoti atgādina, ka cilvēktiesību universāluma princips ir starptautisko tiesību stūrakmens;

18. atkārtoti aicina nekavējoties izdot Itālijai *Alessio Casimirri*;

19. aicina Priekšsēdētāju konferenci atļaut nosūtīt faktu konstatēšanas misiju, lai uzraudzītu situāciju Nikaragvā;

20. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Amerikas valstu organizācijas ģenerālsekretāram, Eiropas un Latīņamerikas Parlamentārajai asamblejai, Centrālamerikas parlamentam, Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas pagaidu prezidentūrai, Vatikānam un Nikaragvas Republikas valdībai un parlamentam.